

DEEL 1

<i>Chavanon</i>	1.	Slecht nieuws
<i>Chavanon</i>	2.	Pleegvader
<i>Bourg-Lastic</i>	3.	Signor Vitalis
<i>Chavanon</i>	4.	Een laatste blik
<i>Bij Ussel</i>	5.	Een vriendje
<i>Ussel</i>	6.	Dames en heren!
<i>Saint-Nectaire</i>	7.	Rémi leert lezen
<i>Causses du Quercy</i>	8.	De geschiedenis van de koning
<i>Les Landes</i>	9.	De reus met de zevenmijlslaarzen
<i>Toulouse</i>	10.	Een verschrikkelijk vooruitzicht
<i>Canal du Midi</i>	11.	Onverwacht publiek
<i>sluizen van Fonseranes</i>	12.	Als familie
<i>Sète</i>	13.	Een hard besluit
<i>Champagne</i>	14.	Sneeuw en wolven
<i>Champagne</i>	15.	Meneer Joli-Coeur
<i>Parijs</i>	16.	Parijs
<i>Parijs</i>	17.	Aan gevaar ontkomen
<i>naar Gentilly</i>	18.	De steengroeve van Gentilly
<i>Gentilly</i>	19.	Lise
<i>Gentilly</i>	20.	Gelukkige jaren
<i>Gentilly</i>	21.	Opnieuw alleen

1

SLECHT NIEUWS

11

Rémi was een vondeling. Dat had hij lange tijd niet geweten - tot zijn achtste jaar wist hij niet beter dan dat moeder Barberin zijn moeder was. Als hij hilde, nam ze hem altijd troostend in haar armen en nooit ging hij naar bed zonder een nachtzoen. Wanneer tijdens koude winters de sneeuw zich tegen de witbevoren ruiten ophoopte, nam ze zijn voeten in haar handen en zong ze voor hem totdat ze weer warm waren. En in de zomer, als hij hun koe Roussette langs de paden liet grazen en ze door een onweersbui werden overvallen, snelde moeder Barberin op hem af en mocht hij schuilen onder haar warme, wollen rok. Door dit alles, en door de manier waarop ze tegen hem praatte, hoe ze hem aankeek en hoe ze altijd weer de juiste woorden vond als hij verdriet had, wist Rémi niet beter dan dat zij zijn echte moeder was. Hoe hij op z'n achtste jaar toch ineens te weten kwam dat dit niet het geval was? Dat ging zo:

Rémi bracht zijn jeugd door in de buurt van Chavanon, een van de armste dorpen in Midden-Frankrijk. Het was er zo arm omdat het midden in een zanderig, dor en onvruchtbaar gebied lag. Er groeide bijna alleen maar heide en brem. Je zag er

wel bomen, maar dat waren nooit machtige eiken of grote kastanjabomen.

Het huisje waar Rémi was opgegroeid, lag in een vallei, aan de oevers van een beekje dat uitmondde in de rivier de Loire. Tot aan zijn achtste jaar had Rémi nog nooit een man in huis gezien. Niet dat moeder Barberin weduwe was, maar haar man werkte als steenhouwer in de buurt van Parijs en dat lag zo ver van Chavanon, dat hij nooit thuiskwam. Wel liet hij zo af en toe van zich horen door een van z'n kameraden langs te sturen, als die terugging naar huis. Die zei dan tegen moeder: 'Meneer Barberin maakt het goed. Hij heeft veel werk en ik moet u dit geld overhandigen. Telt u het even na?'

Dat was het. Verder sprak moeder Barberin maar weinig over haar man. Rémi wist niet of dat kwam doordat ze hem miste, of doordat ze juist blij was dat hij zo ver weg zat.

Op een avond in november stond er weer zo'n vriend voor de deur. Hij zag er vermoed uit en Rémi had nog nooit een man gezien die zo onder het vuil zat. Van top tot teen was hij bedekt met moddervlekken. Zo te zien had hij een lange voetreis achter de rug.

12 'Ik heb bericht voor u,' zei hij. Simpele woorden die Rémi en zijn moeder al zo vaak hadden gehoord, maar ze klonken dit keer ernstig, alsof ze onheil voorspelden. Moeder Barberin werd bleek en klemde haar handen in elkaar. 'O nee!' riep ze. 'Mijn man heeft een ongeluk gehad...!'

'Dat klopt, hij heeft een ongeluk gehad. Schrik niet, hij is niet dood, hij ligt in het ziekenhuis, maar hij is zo kreupel dat hij nooit meer zal kunnen werken. Ik heb een poosje naast hem gelegen in de ziekenzaal en toen ik er weg mocht, vroeg hij mij om u op de hoogte te stellen. Ik moest u ook vertellen dat hij geen geld meer kan sturen. Hij heeft dat nu zelf nodig, voor de rechtszaak.'

'Hoe bedoelt u, rechtszaak?'

De man draaide zich om. 'Ik moet nu gaan, ik heb nog een lange tocht voor de boeg.' Maar moeder Barberin had nog lang niet het hele verhaal gehoord. 'Blijft u vooral eten,' smeekte ze. 'De wegen zijn slecht en er zijn wolven gezien in het bos. Gaat u toch pas morgenochtend verder.'

De man liet zich overhalen en tijdens het eten vertelde hij dat er een steiger was ingestort en dat Barberin daar gedeeltelijk onder verpletterd was. Omdat hij niets te zoeken had gehad op die plek toen dat gebeurde, gaf zijn baas hem geen uitkering.

‘Die arme Barberin heeft niet geboft,’ zei de man, terwijl hij zijn modderige broeks-
pijpen bij het vuur droogde. ‘Er zijn slimmeriken die uit zo’n ongeluk een mooie
uitkering weten te slepen. Nee, Barberin heeft niet geboft...’ Hij zei het op een
toon alsof hijzelf graag kreupel was geworden om een uitkering te kunnen krijgen.
‘Maar goed,’ sprak hij ten slotte. ‘Ik heb hem toch aangeraden de baas een proces
aan te doen.’

‘Een proces?’ vroeg moeder Barberin bezorgd. ‘Maar dat kost toch een hoop geld?’
‘Dat is waar, maar als je wint...’

De volgende dag, toen de man weer vertrokken was, ging moeder Barberin naar
de pastoor om hem te vragen of hij haar man een brief wilde schrijven. Zelf had
ze immers nooit leren schrijven en Rémi ook niet. In de brief vroeg ze of ze moest
langskomen in Parijs en of ze iets kon doen. Een paar dagen later kwam er bericht
van hem terug waarin stond dat ze niet hoefde te komen, maar dat hij wel geld
nodig had.

Weken en maanden gingen voorbij. Zo nu en dan kwam er bericht uit de stad.
Barberin was uit het ziekenhuis ontslagen, maar hij kon inderdaad niet meer wer-
ken. Nu waren de zaken omgekeerd en moest moeder hém steeds geld sturen. Het
beetje geld dat ze verdienden met de verkoop van groenten uit hun tuin, liet ze
naar haar man brengen.

Rémi en zijn moeder werden steeds armer. Zo arm zelfs, dat moeder op een dag
geen andere uitweg zag dan de koe te verkopen.

‘Nee, moeder, niet Roussette!’ riep Rémi. Een koe in de stal betekende immers
melk om je aardappels in te dopen, en boter om op brood te smeren of om flensjes
mee te bakken. Maar dat was niet de enige reden: Rémi hield ook heel veel van
Roussette. Ze zorgden goed voor haar, en met haar ronde, zachte ogen wist zij
altijd heel goed duidelijk te maken wat ze wel of niet fijn vond. ‘De koe verkopen’
was dus zo ongeveer het ergste wat tegen Rémi gezegd kon worden.

‘Het moet, m’n jongen,’ zei moeder. ‘We hebben geen andere keus...’

Er kwam een koopman langs die de flinke, gezonde koe van alle kanten bekeek en
bevoelde, en steeds maar zei dat er van alles niet aan haar deugde. Rémi begreep
daar niks van, want deze koe deugde juist als geen andere. Uiteindelijk bood de
koopman een miezerig bedrag voor Roussette.

‘Omdat ik zo’n goed hart heb en u wil helpen,’ loog hij.

Moedeloos liet moeder Barberin haar schouders hangen. ‘Dan moet het maar,’ zei ze. Roussette leek in de gaten te hebben wat haar boven ’t hoofd hing. Ze begon luid te loeien en weigerde de stal uit te komen.

‘Kom maar, liefje,’ sprak moeder Barberin zachtjes, terwijl ze de onwillige koe aan het touw meetrok. ‘Toe maar, het is goed.’

Roussette gaf zich gewonnen. De koopman bond haar achter zijn kar en reed zonder om te kijken weg. Rémi keek ze na, zijn handen tegen de ruiten gedrukt. Tranen vulden zijn ogen en ook zijn hart hilde.

Vanaf die noodlottige dag aten ze ’s morgens alleen een stuk brood zonder boter of kaas, en ’s avonds kale aardappelen met zout. Ze zouden nu ook op vrijdagavond geen flensjes en appelbollen meer kunnen eten, zoals ze altijd hadden gedaan. En dan waren ze ook nog eens hun lieve, trouwe kameraad kwijt...

Maar op een vrijdag had moeder ineens een verrassing in petto. Van één buurvrouw had ze een kom melk gekregen en van een andere een stuk boter, en toen Rémi aan het eind van de dag thuiskwam, was ze net bezig meel te strooien in een grote aardewerken pot.

‘Hé, meel!’ zei Rémi.

‘Ja, en wat maken we van meel?’

‘Brood.’

‘En verder?’

‘Pap.’

‘En verder?’

Rémi wist het wel, maar hij durfde het niet te zeggen.

‘Weet ik niet,’ zei hij bedeesd.

‘Jawel, dat weet je heel goed, maar je durft het niet te zeggen. Want vroeger was vrijdagavond altijd een bijzondere avond, is ’t niet?’

Rémi knikte.

‘Kijk maar eens in de broodkist.’

Rémi tilde het deksel op en zag melk, boter, eieren en drie appels.

‘Moeder!’ riep hij.

‘Geef mij die eieren en de melk eens,’ zei ze alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. ‘Terwijl ik beslag maak, kun jij de appels schillen.’

Algauw was het beslag klaar en had Rémi takken gebroken voor het vuur. Een

mooie vlam trok omhoog de schoorsteen in en de keuken werd door flakkerend licht gevuld. Moeder pakte de koekenpan van de haak en plaatste die boven het vuur. Vervolgens liet ze een stukje boter in de pan glijden, dat zacht sissend smolt. Een verrukkelijke geur drong Rémi's neus binnen en het gespetter van de boter klonk als vrolijke muziek.

Moeder doopte de pollepel in de pot en liet een laagje roombeslag in de pan glijden. Ze had het flensje nog niet omgedraaid, of er klonk de dreun van een stok tegen de deurpost.

Verschrikt draaiden ze zich om. De deur zwaaide met een klap open en een man kwam de keuken binnen, steunend op een stok. Zijn kleren waren vies en zijn gezicht stond hard.

Even fronste moeder haar wenkbrauwen, toen sloeg ze een hand voor haar mond. 'Jérôme...' stamelde ze. Snel zette ze de hete pan op de grond.

De man keek haar nauwelijks aan, wierp een ijskoude blik op Rémi en keek daarna naar de koekenpan.

'Zo, een feestje,' zei hij op norse toon.

16

Rémi kromp ineen. Wie was deze man?

Even was het stil. Toen pakte moeder Rémi bij de pols en trok hem zachtjes naar de onverwachte bezoeker toe.

'Rémi,' zei ze, en haar stem beefde, 'dit is je vader...'